

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดการศึกษาในศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิม ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาการจัดการศึกษาและการสอดแทรกความเชื่อทางศาสนาอิสลามในศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิม

โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังนี้ คือ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย หลักศาสนา และแนวทางปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาอิสลาม
2. เก็บข้อมูลเบื้องต้นโดยการสัมภาษณ์และสังเกตอย่างไม่เป็นทางการเพื่อนำข้อมูลมาประมวลเป็นเค้าโครงในการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต
3. กำหนดประชากร

3.1 ประชากรที่เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย คือ ศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งสิ้นจำนวน 14 ศูนย์ โดยใช้ Snow Ball Technics เมื่อผู้วิจัยได้ทำการติดต่อเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย มีศูนย์ที่ยินยอมให้ความร่วมมือจำนวน 9 ศูนย์ โดยสังกัดในหน่วยงานต่างๆ คือ สำนักพัฒนาชุมชนกรุงเทพมหานคร กรมประชาสงเคราะห์ และไม่มีสังกัด (อิสระ) จึงได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 9 ศูนย์

3.2 คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวอย่างประชากรดังนี้

- 3.2.1 ผู้บริหารศูนย์ จำนวน 9 คน เนื่องจากศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิมที่ใช้เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลมีจำนวน 9 ศูนย์ และแต่ละศูนย์จะมีผู้บริหารเพียง 1 คน
- 3.2.2 ครูผู้สอน ศูนย์ละ 3 คน จำนวน 27 คน จากจำนวน 54 คน โดยเลือกจากครูผู้สอนที่มีอายุ การทำงานในศูนย์นานที่สุดตามลำดับ
- 3.2.3 ผู้นำศาสนา จำนวน 2 คน เนื่องจากศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิมที่จัดตั้งโดยชุมชนมีเพียง 2 แห่ง จึงใช้ทั้ง 2 คนเป็นผู้ให้ข้อมูล
- 3.2.4 ผู้ปกครองของเด็กที่อยู่ในศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิม ผู้วิจัยสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในวันที่ไปเก็บข้อมูลศูนย์ละ 5 คน ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 45 คน

สรุป มีผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยทั้งสิ้น 84 คน

ตารางที่ 2 แสดงชื่อศูนย์ สังกัด จำนวนของผู้บริหาร และครูในแต่ละศูนย์

ตัวอย่างประชากร		ผู้ให้ข้อมูล				
สังกัด	ชื่อศูนย์	ผู้นำทางศาสนา	ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง	รวม
สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร	ศูนย์ที่ 1	1	1	18	5	25
	ศูนย์ที่ 2	1	1	12	5	19
กรมประชาสงเคราะห์	ศูนย์ที่ 3	-	1	4	5	10
	ศูนย์ที่ 4	-	1	4	5	10
อิสระ	ศูนย์ที่ 5	-	1	4	5	10
	ศูนย์ที่ 6	-	1	3	5	9
	ศูนย์ที่ 7	-	1	2	5	8
	ศูนย์ที่ 8	-	1	6	5	12
สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร	ศูนย์ที่ 9	-	1	5	5	11
รวม	9	2	9	58	45	114

4. กรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต

4.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิม

4.1.1 การจัดสภาพภายในห้องเรียน

4.1.2 การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

4.2 หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน

4.2.1 หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดให้เด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา

4.2.1.1 หลักสูตรในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

4.2.1.2 ลักษณะของหลักสูตร

4.2.1.3 เนื้อหาในหลักสูตร

4.2.1.4 วิธีการสอน

4.2.2 การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งโดยตรงจากการสอนและการมีประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง

4.2.2.1 การจัดกิจกรรมประจำวัน

4.2.2.2 การเลือกกิจกรรมประจำวัน

4.2.2.3 การกำหนดกิจกรรมประจำวัน

4.2.2.4 วิธีการสอน

4.3 สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สื่อที่ใช้ในการเตรียมการสอนและสื่อสำหรับประกอบการเรียนการสอน ตลอดจนสื่อที่ใช้ในการจัดสภาพแวดล้อม

4.3.1 หลักในการเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสม

4.3.2 ลักษณะของสื่อที่ใช้เป็นประจำ

4.3.3 สื่อที่ใช้ประกอบการสอน

4.3.4 สื่อที่ใช้ในการจัดสภาพแวดล้อม

4.3.5 สื่อที่มีลักษณะเฉพาะหรือมีข้อห้ามทางด้านศาสนา

4.3.6 การจัดมุมประสบการณ์

4.4 การวัดและการประเมินผล หมายถึง การวัดและการประเมินผลพัฒนาการเด็กเพื่อจำแนกเด็กที่มีความต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษและพัฒนาการเรียนการสอน

4.4.1 หลักในการวัดและประเมินผล

4.4.2 รูปแบบการวัดและการประเมินผล

4.4.3 เวลาในการวัดและการประเมินผล

4.4.4 การบันทึกพัฒนาการเด็ก

4.4.5 ลักษณะที่พึงประสงค์เมื่ออยู่ในศูนย์ฯ

4.4.6 คุณลักษณะที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษา

4.5 การจัดบริการให้แก่เด็กในศูนย์รับเลี้ยงเด็ก หมายถึง บริการด้านสุขอนามัยความปลอดภัย อาหารและด้านบริการรับส่งเด็ก ประกอบด้วย

4.5.1 กิจกรรมหรือบริการที่จัดในศูนย์ฯ

4.5.2 กิจกรรมหรือบริการพิเศษ

4.5.3 กิจกรรมด้านอาหารและการบริการ

4.5.4 กิจกรรมสุขอนามัยและความปลอดภัย

4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ฯกับผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง ความเข้าใจและความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างศูนย์รับเลี้ยงเด็กกับผู้ปกครองและชุมชน

4.6.1 นโยบายในการให้ข่าวสารข้อมูล

4.6.2 การวางแผนในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชน

4.6.3 รูปแบบการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง

4.6.4 ความต้องการของศูนย์ฯด้านการช่วยเหลือจากผู้ปกครอง

4.6.5 ความต้องการของศูนย์ฯด้านการช่วยเหลือจากชุมชน

4.7 การบริหารและการนิเทศ หมายถึง การบริหารด้วยการควบคุมดูแลและการจัดกิจกรรมต่างๆให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน

4.7.1 การบริหาร

4.7.1.1 ปรัชญาหรือความเชื่อพื้นฐานด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

4.7.1.2 นโยบายในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

4.7.1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

4.7.1.4 วัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

4.7.1.5 แนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาปฐมวัยและการสอดแทรกความเชื่อทางศาสนา

4.7.1.6 กิจกรรมประจำวันในศูนย์ฯรับเลี้ยงเด็ก

4.7.2 การนิเทศ

4.7.2.1 การจัดการนิเทศ

4.7.2.2 วัตถุประสงค์ในการนิเทศ

4.7.2.3 รูปแบบการนิเทศ

5. สร้างเครื่องมือในการวิจัย

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต มีทั้งหมด 5 ชุด คือ

- 1) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร
- 2) แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน
- 3) แบบสัมภาษณ์ผู้นำทางศาสนา (เฉพาะศูนย์ที่จัดตั้งโดยกรรมการมัสยิด)
- 4) แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
- 5) แบบสังเกตสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการจัดการเรียนการสอนของครูในศูนย์ฯรับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิม

รายละเอียดของแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตทั้ง 5 ชุด มีดังนี้คือ

5.1.1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสายสามัญและทางศาสนา ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ที่มาของความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์ในการบริหาร ลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจ
รายการ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการสอดแทรกความ
เชื่อทางศาสนาอิสลามในศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิมตามสภาพความเป็นจริง ลักษณะ
ของคำถามเป็นแบบปลายเปิด โดยแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1) การบริหารและการนิเทศ จำนวน 18 ข้อ
- 2) หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล
จำนวน 11 ข้อ
- 3) บริการที่จัดให้แก่เด็กในศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิม
จำนวน 6 ข้อ
- 4) ความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิมกับ
ผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 6 ข้อ

5.1.2 แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการ
ศึกษาสายสามัญและวุฒิต่างศาสนา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนเด็กปฐมวัย
ประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ประสบการณ์ในการดูงานที่
สถานประกอบการด้านการศึกษาปฐมวัย งานที่รับผิดชอบและเหตุผลในการทำหน้าที่ครู

ตอนที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการสอดแทรก
ความเชื่อทางศาสนาอิสลามในศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิม ลักษณะคำถามเป็น
แบบปลายเปิด โดยแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 6 ด้านดังนี้

- 1) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 20 ข้อ
- 2) การจัดสภาพแวดล้อม 2 ข้อ
- 3) สื่อการเรียนการสอน 6 ข้อ
- 4) การวัดและการประเมินผล 6 ข้อ
- 5) ความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทย
มุสลิมกับผู้ปกครองและชุมชน 3 ข้อ
- 6) ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ 6 ข้อ

5.1.3 แบบสัมภาษณ์ผู้นำทางศาสนาหรือประธานกรรมการมัสยิดแบ่งเป็น

2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา
สายสามัญและวุฒิต่างศาสนาตำแหน่งหน้าที่ในมัสยิดประสบการณ์การสอนศาสนา บทบาท
หน้าที่ในศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิม

ตอนที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการสอดแทรก ความเชื่อทางศาสนาอิสลามในศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิม ลักษณะคำถาม เป็นแบบ ปลายเปิด โดยการสัมภาษณ์ด้านนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยและการช่วยเหลือศูนย์รับเลี้ยง เด็กของชุมชนไทยมุสลิมของมัสยิด

5.1.4 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ความสัมพันธ์ กับเด็ก ระดับการศึกษาสายสามัญและวุฒิต่างศาสนา อาชีพ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุผลในการนำบุตรหลานมาเข้าที่ศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิม ความคาดหวังในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา เด็กของศูนย์ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็ก ตลอดจนความพึงพอใจในการจัดการศึกษาและการสอดแทรกความเชื่อทางศาสนาอิสลามตามสภาพความเป็นจริงลักษณะคำถามเป็นแบบ ปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ

5.1.5 แบบสังเกตสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการจัดการเรียนการสอน ของครูในศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ : บริเวณศูนย์รับเลี้ยงเด็กของ ชุมชนไทยมุสลิมเช่นลักษณะสภาพที่ตั้งสถานที่สำคัญในบริเวณศูนย์ ลักษณะอาคาร การจัด พื้นที่ใช้สอยภายนอกและการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเช่นการจัดบอร์ด ให้ความรู้ การจัดที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัว การใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรม การจัดห้องเรียน เพื่อส่งเสริม พัฒนาการเด็ก

ตอนที่ 2 ลักษณะและสภาพทั่วไปของครู นักเรียน และ ผู้ปกครอง เช่น การแต่งกาย พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ของครู นักเรียน และผู้ปกครอง

ตอนที่ 3 การจัดการเรียนการสอนของครูในศูนย์รับเลี้ยงเด็กของ ชุมชนไทยมุสลิม

5.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.2.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ปฐมวัย หลักศาสนาและแนวทางปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาอิสลาม

5.2.2 เก็บข้อมูลเบื้องต้นโดยการสัมภาษณ์และสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อนำข้อมูลมาประมวลเป็นเค้าโครงในการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต

6. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตทั้ง 5 ชุด ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจ แก้ไขใน เรื่องความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

7. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตฉบับชั่วคราวที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอน 5 คน ผู้นำศาสนา 1 คน ผู้ปกครอง 5 คน รวม 12 คน ในศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิมซึ่งไม่ใช่ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ด้วยการสัมภาษณ์ อย่างไม่เป็นทางการ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งเพื่อนำไปใช้จริงกับผู้ให้ข้อมูลของการวิจัยนี้

8. ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

8.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มอบให้ผู้นำทางศาสนา และผู้บริหารศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิม เพื่อแจ้งให้ครูทราบ

8.2 สังเกตสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการจัดการเรียนการสอนของครูในศูนย์รับเลี้ยงเด็กของชุมชนไทยมุสลิม ศูนย์ละ 1 วัน ตลอดทั้งวันตั้งแต่ 7.00-15.00 น.

8.3 สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละศูนย์ประมาณศูนย์ละ 9 คน รวมผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 84 คน ในการสัมภาษณ์แต่ละคนจะใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง และเมื่อไม่ได้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการ ผู้วิจัยได้นัดหมายเพื่อกลับไปสัมภาษณ์เพิ่มเติม

9. วิเคราะห์และการเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และเสนอข้อมูล ดังนี้

9.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตมาวิเคราะห์ โดยจัดเรียงเรียงคำตอบต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่

9.2 นำข้อมูลที่สามารถทำเป็นเชิงปริมาณได้มาวิเคราะห์ความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

9.3 นำข้อมูลที่เป็นรายละเอียดมาวิเคราะห์และนำเสนอในรูปของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

10. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ